

Sollentuna 20180108

Remissyttrande angående Miljötillsynsutredningens betänkande "Tillsyn och sanktioner - en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet (SOU 2017:63)"

Kort om Ragn-Sells

Ragn-Sells är ett familjeägt företag som är moderbolag i en koncern med verksamhet i Sverige, Norge, Danmark, Estland och Polen. Ragn-Sellskoncernen omsätter för närvarande drygt 6 miljarder kr per år och sysselsätter cirka 2500 personer.

Generella synpunkter

Ragn-Sells anser att förslagen som syftar till en ökad samverkan, mer enhetlig och transparent tillsyn samt ökad tydlighet i regler för sanktioner vid överträdelser är bra. I stort stöder vi också de verktyg som föreslås för att uppnå förbättringarna, bl.a. en ökad statlig styrning och tillsynsvägledning, tydligare ansvarsfördelning, nya samverkansformer och höjda kompetenskrav för inspektörer som arbetar med tillsyn i kommunerna.

Ragn-Sells har följande särskilda synpunkter

Ett tydligare tillsynsbegrepp

- Ragn-Sells instämmer i att tillsynsbegreppet bör preciseras så att det framgår att tillsyn alltid och endast syftar till att åstadkomma regelefterlevnad. Det är också bra med tydliggörande att det endast är denna typ av insatser som kan finansieras genom den tillsynsavgift som verksamhetsutövaren betalar.

En tydligare och mer samlad statlig styrning samt en ökad samverkan mellan myndigheterna

- Ragn-Sells välkomnar åtgärder i syfte att uppnå en mer enhetligt och effektiv miljötillsyn från tillsynsmyndigheter på olika nivåer (länsstyrelse och kommun) samt i olika delar av landet. Vi tror att en ökad styrning och digitalisering av myndigheternas processer och informationshantering är nödvändig för att minska skillnaderna i bedömning samt göra tillsynen mer transparent.

Ragn-Sells bedömer att en mer enhetlig och samsynad tillsyn också skulle innebära ökade möjligheter för många verksamhetsutövare, som i likhet med Ragn-Sells bedriver verksamhet vid flera olika anläggningar, att i större utsträckning kunna använda mer standardiserade tekniker, skyddsåtgärder och prioriteringar i frågor som rör miljöskydd. En mer enhetlig tillsyn är också en viktig fråga ur konkurrenssynpunkt.

En utvecklad dialog med näringslivet

- I betänkandet betonas vikten av en utvecklad dialog med näringslivet men få konkreta förslag i syfte att åstadkomma detta presenteras. Allmänt sägs att myndigheterna i högre grad än idag bör bjuda in organisationer och näringslivet i sina olika samverkansorgan. Vi föreslår att Naturvårdsverket får ett tydligare uppdrag både

avseende tillsynsvägledning men också för att utveckla samverkansformer mellan myndigheter och näringsliv. Det kan exempelvis ske genom gemensamma möten för tillsynsmyndigheter, berörda branschorganisationer och verksamhetsutövare, exempelvis branschvisa seminarier och tillsynskonferenser. Fler fastställda forum för samverkan och kunskapsöverföring mellan myndigheter och näringsliv behöver också utvecklas på regional nivå.

Insatser för att stärka professionen

- Vi tror att statusen och förtroendet för kommunen som tillsynsmyndighet kan höjas genom att kravet för kompetens hos personalen skärps och att kravet lagstiftas. Den föreslagna formuleringen "relevant utbildning och erfarenhet för de uppgifter som ska utföras" är dock oprecis och behöver förtydligas genom formulering av grundläggande krav och kriterier, vilket också föreslås i betänkandet. Vår uppfattning är att inspektörer behöver en grundkompetens, bl.a. i miljöskydd, förvaltnings- och miljörätt samt kommunikation. Utöver grundkompetens utgör en variation i olika slags kompetens, utbildning och erfarenhet hos inspektörer en styrka om olikheterna utnyttjas så att de kompletterar varandra. Kriterier bör dock kunna utgöra ett stöd vid rekrytering, fördelning av arbetsuppgifter och vid bedömning av utbildningsbehov. Kompetens bör tillvaratas och överföras genom systematisk samverkan samt utbyte av information och erfarenheter inom och mellan olika myndigheter men också mellan myndigheter och verksamhetsutövare (se ovanstående punkt).

Riskbaserad tillsyn och tillsynsavgifter

- Ragn-Sells instämmer i att en riskbaserad tillsyn bör tillämpas i högre grad och att detta även bör återkopplas på tillsynsavgifterna. För kommunal tillsyn som debiteras för nedlagd tid blir detta troligtvis en naturlig följd av en riskbaserad tillsyn. För tillståndspliktiga verksamheter är tillsynsavgiften dock schablonmässigt reglerad utifrån verksamhetskoder, i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn. Ragn-Sells anser att nedsättning av tillsynsavgiften bör kunna medges efter en individuellt riskbaserad bedömning, även gällande tillståndspliktiga verksamheter. Bedömning bör ske utifrån fastställda kriterier, exempelvis förekomst av ett certifierat miljöledningssystem, avsaknad av överträdelser och klagomål etc.

Ansvar för tillsyn av förorenade områden

- Ragn-Sells samtycker till förslaget att det ska finnas möjlighet att överlåta ansvaret för tillsyn från kommun till länsstyrelse av förorenade områden gällande nedlagda, ej tillståndspliktiga verksamheter eller av områden där ingen verksamhetsutövare kan kopplas till platsen. Det kan också finnas skäl att i enstaka fall överlåta miljötillsyn av ett tillsynsobjekt som inte är tillståndspliktigt men som p.g.a. komplexitet, miljöpåverkan eller av andra skäl gör att kommunen bedömer att kompetens eller andra resurser saknas för att utföra en effektiv och ändamålsenlig tillsyn. Vi anser dock att överlåtelse endast bör ske efter begäran av en enskild kommun eller om länsstyrelsen bedömer att kommunen inte fullgör sin tillsyn på ett godtagbart sätt.

Åtgärder för en effektivare miljöstraffrätt

- I Miljötillsynsutredningens uppdrag har ingått att se över olika sanktioners ändamålsenlighet och möjlighet till sanktionsväxling, främst genom att för vissa överträdelser ersätta en straffsanktion med en miljöstraffavgift. Vi uppfattar att syftet är att förenkla handläggningen vid vissa regelöverträdelser samt att bibehålla respekten för kriminella handlingar. Ragn-Sells anser att det är rimligt att mindre allvarliga och objektivt lättbedömda överträdelser, t.ex. administrativa förseelser, sanktioneras genom miljöstraffavgifter. Kriminalisering bör gälla för gärningar som är allvarliga, uppsåtliga eller grovt oaktsamma och som kan leda till skada för hälsa eller miljön.
- Ragn-Sells ställer sig vidare bakom förslaget att miljöbrottmål ska prövas av de tingsrätter som är mark- och miljödomstolar, under förutsättning att resurser tillsätts och fördelas så att rimliga handläggningstider kan hållas.
- I betänkandet föreslås att redaktionella ändringar av miljöbalkens straffbestämmelser (kapitel 29) genomförs i syfte att öka överskådligheten och straffbestämmelsernas tydlighet. Ragn-Sells instämmer i behovet av förenklingar och förtydliganden i kapitlet och har inga synpunkter på förslaget som underlag för kommande arbete med att göra om kapitlet om straffbestämmelser.

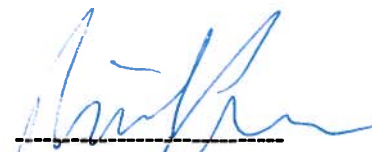
Finansiering

- En av slutsatserna i betänkandet är att det behövs en ökad kostnadstäckning för att finansiera tillsynen och att tillsynsavgifter ska ses över i skärpande riktning. Det framhålls också tydligt att grunden för finansiering av tillsynen ska vara principen "förorenaren betalar" (Polluter Pays Principle). Med dagens system för schabloniserade tillsynsavgifter för tillståndspliktiga verksamheter tillämpas den principen dock bara delvis. Avgifterna i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken bygger på verksamhetskoderna som i någon mån speglar en generell bedömning av miljöpåverkan från en viss typ av verksamhet. Den faktiska miljöpåverkan genom utsläpp eller annan miljöpåverkan från de enskilda verksamheterna fångas inte upp genom systemet. Påverkan på omgivningen varierar sannolikt kraftigt mellan olika verksamheter inom samma avgiftsgrupp. Inte heller verksamheter som bidrar till resurshushållning eller minskad miljöpåverkan ur ett samhällsperspektiv premieras ur avgiftssynpunkt.

Ett sätt att närma sig principen om förorenaren betalar samt principen om att avgiftsuttag ska motsvaras av en motprestation, kan vara att differentiera avgifterna också med hänsyn till det miljöarbete som bedrivs vid enskilda verksamheter samt det tillsynsbehov som föreligger. Detta skulle kunna ske genom att införa en möjlighet till nedsättning av tillsynsavgiften. För att undvika subjektiva bedömningar bör, som nämns ovan, bedömning ske utifrån fastställda kriterier, exempelvis förekomst av ett certifierat miljöledningssystem, avsaknad av överträdelser och klagomål etc.

Pär Larshans
Hållbarhetschef
Ragn-Sells GROUP

Miranda Jensen
Miljöchef
Ragn-Sells Sverige